

۱۴۲۲۲۵

نسب اطفال

مبانی فقهی و حقوقی

www.ketab.ir

نویسنده:

الهه استادی

سرشناسه	: استادی، الهه، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: نسب اطفال: مبانی فقهی و حقوقی / نویسنده الهه استادی.
مشخصات نشر	: تهران: ندای کارآفرین، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۸ ص.
شابک	: 978-600-7907-82-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۲۵ - ۱۲۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: کودکان نامشروع (فقه)
موضوع	: (Illegitimate children (Islamic law
موضوع	: کودکان نامشروع - وضع حقوقی و قوانین - ایران
موضوع	: Illegitimate children -- Legal status, laws, etc. -- Iran
موضوع	: کودکان نامشروع
موضوع	: Illegitimate children
رده بندی کنگره	: ۳۹۵ سالف ۶/۱۹۸/۶
رده بندی دیویی	: ۳۹۶/۲۰۰
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲ ۳۹۹۹

نام کتاب : نسب اطفال (مبانی فقهی و حقوقی)

نویسنده : الهه استادی

طراح جلد : آرش جهانی

تیراژ : ۱۰۰۰

نوبت چاپ : ۱۳۹۵ اول

قیمت : ۸۷۰۰ تومان

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۹۰۷-۸۲-۵

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، کوچه انوری، پلاک ۲۹

تلفن تماس: ۶۶۴۰۲۷۲۲

WWW.NedayeKarafarin.ir

فهرست مطالب

۱۱	فصل اول: طفل
۱۲	اقسام اطفال
۱۳	اطفال نامشروع
۱۶	اطفال مشروع
۱۸	اطفال ناشی از تلقیح مصنوعی
۲۱	طفل ناشی از تفخیز
۲۲	شرایط تحقق نسب مشروع
۲۳	سواءت بین طفل مشروع و نامشروع
۲۵	فصل دوم: عوامل پیدایش اطفال نامشروع
۲۶	عوامل پیدایش اطفال نامشروع
۲۶	عوامل اجتماعی
۲۷	محیط اجتماعی
۲۹	عامل اقتصادی
۳۰	عامل قانونی
۳۰	رسانه‌ها و وسایل ارتباط جمعی
۳۱	عامل جنگ
۳۳	علل فردی
۳۳	علل فردی - روانی
۳۵	عوامل فردی - جسمانی
۳۹	فصل سوم: نسب اطفال
۴۰	تعریف نسب
۴۰	ماهیت حقوقی نسب
۴۲	اقسام نسب
۴۲	نسب عام و خاص
۴۲	نسب پدری و مادری اطفال نامشروع
۴۷	ماهیت حقوقی نسب اطفال مشروع و نامشروع
۴۷	نسب طفل ناشی از وطنی به شبهه

۴۹	نسب طفل ناشی از زنا
۵۰	نسب طفل متولد از تقلیح مصنوعی زن و مرد اجنبی
۵۲	نسب اطفال نامشروع
۵۲	اقرار به نسب نامشروع
۵۵	شرایط اقرار به نسب در حقوق
۵۶	شرایط اقرار به نسب در فقه امامیه
۵۷	شهادت شهود
۵۹	امارات
۶۱	آزمایشات پزشکی
۶۲	نقی ولد
۶۳	اقسام نفی ولد
۶۳	نقی ولد در صورت عدم بحقه اماره و ایش
۶۳	نقی ولد از طریق اثبات خلاف اماره فراش
۶۴	دلایل نفی ولد
۶۷	خصایص و حدود دعوای نفی ولد در حقه اماره
۶۷	عدم پذیرش دعوی نفی ولد پس از اقرار به ابر
۶۹	مرور زمان دعوای نفی ولد
۷۲	اثبات خلاف اماره فراش (نقی ولد) در فقه امامیه
۷۴	لعان در فقه
۷۵	نقی ولد در مورد هویت طفل و نسب مادری
۷۹	فصل چهارم: حقوق اطفال نامشروع
۸۰	حقوق مدنی اطفال نامشروع:
۸۰	حقوق مدنی غیرمالی اطفال نامشروع
۹۳	حقوق مدنی مالی اطفال نامشروع
۱۰۰	حقوق اجتماعی اطفال نامشروع
۱۰۰	حق داشتن نام خانوادگی اطفال نامشروع
۱۰۱	تابعیت اطفال نامشروع
۱۰۳	اقامتگاه اطفال نامشروع
۱۰۵	حقوق جزایی اطفال نامشروع

۱۰۵	قصاص
۱۰۷	دیه
۱۰۸	ولی دم
۱۱۰	عاقله
۱۱۱	سقط جنین ولدزنا
۱۱۳	فصل پنجم: محرومیت اطفال نامشروع
۱۱۴	شرط طهارت مولد
۱۱۴	مرحله تقلید
۱۱۵	انعام - ساعت
۱۱۶	شهادت
۱۱۹	قضاوت
۱۲۵	منابع

www.ketab.ir

نظام خانواده در اکثر جوامع، یک نظام پذیرفته شده و حائز اهمیت می باشد که اعضای آن عبارتند از پدر و مادر و فرزندان که این فرزندان در نتیجه رابطه شرعی و قانونی بین زن و مرد به وجود آمده اند. اما علاوه بر این ممکن است فرزندان نیز در نتیجه روابط جنسی غیرمشروع به وجود می آیند که برخورد جوامع نسبت به این مسئله مطابق عرف و مذهب جوامع متفاوت است و معمولاً این اطفال نامشروع مورد نفرت خانواده و جامعه می باشند، در حالی که این کودکان در ایجاد و به دنیا آمدن خودشان هیچ نقشی نداشته اند و پدر و مادرشان آنها را در اثر یک رابطه غیرقانونی و غیرشرعی به وجود آورده اند و سزای جنایت پدر و مادرشان را تحمل میکنند، در حالیکه در وقوع چنین عمل شنیع جنسی کمترین دخالتی نداشته اند.

تربیتی که تکون هر کودک، در اثر رابطه زن و مرد میسر است و اگر بین آنها ارتباط برقرار نشود، عادتاً محال است بچه ای به دنیا بیاید. چنانکه مریم مقدس در جواب پیک خداوند سبحان به او مژده عیسی را داد و گفت: ان الله یشکر بکلمه منه اسمہ المسیح عیسی بر مریم جواب داد: انی یكون لی ولد ولم یمسنی بشرًا. همچنانکه می دانیم رابطه بین زن و مرد به سبب ایجاد و به دنیا آمدن کودک می شود، یا مشروع است یا نامشروع، یا محرم بین آنها. رابطه مشروع بر دو قسم است: رابطه زوجیت زن و مرد و دیگری اعتقاد به رجحیت زن و مرد که همان وطی شبهه است و کودکان ناشی از این روابط نامشروع می باشد و از حرام و مشابه برخوردار خواهند بود. رابطه غیرمشروع نیز دو قسم است: رابطه ای که منجر به زنا می شود یا رابطه ای که در آن زنا نیست بلکه در اثر تماس زن و مرد نامحرم، زن حائضه می شود. مانند دختر و پسری که با هم نامزد هستند و قبل از اجرای عقد در اثر تفحص با هم زنا کرده اند. کودکانی که در نتیجه رابطه غیرمشروع به وجود آمده اند نامشروع شرعی می شوند رابطه مورد اختلاف نیز بر دو قسم است:

۱- رابطه ای که به وسیله عقد نکاح از روی جهل به حکم یا موضوع (جهل حکمی یا موضوعی) بین شخص و یکی از محارم او اتفاق می افتد و فرزندان از آنها متولد

۱- آل عمران، آیه ۴۵.

۲- آل عمران، آیه ۴۲.

می شوند یا در اثر نزدیکی فردی با یکی از محارم سببی و نسبی خود، در مشروع بودن این کودکان اختلاف است.

۲- کودکان ناشی از تلقیح مصنوعی در رحم زن از نطفه غیرشوهر که در مشروع بودن این کودکان هم اختلاف وجود دارد.

اما آنچه مورد بحث ما در این نوشته قرار می گیرد، بررسی وضع حقوق اطفال نامشروع است که در نتیجه زنا یا تماس زن و مرد نامحرم به وجود آمده اند و در مورد اطفال مشروع، بحث مطرح نخواهد شد. درباره موارد اختلافی، اگر آنها را نامشروع بدانیم شامل بحث نخواهند بود و در غیر این صورت به اطفال مشروع ملحق خواهند بود. در نتیجه منظور از اطفال خارج از نکاح که در این اثر ذکر گردیده است همان اطفال نامشروع خواهند بود نه همه اطفالی که در نتیجه روابط غیر ازدواج متولد می شوند.

در شرع مقدس اسلام در همه اطفال نامشروع مباحث متعددی مطرح شده است. در علم اخلاق بحث می شود که غالباً حالات رفتار و سکوک اطفال نامشروع پسندیده نمی باشد در علم کلام درباره آنها گفته می شود که انضای شقاوت دارند و در فقه از باب طهارت تا دیات، بطور پراکنده درباره آنها بحث می شود و در بهارت آمده که اگر کودک نامشروع به پدر منتسب نشود و مادرش هم کافر باشد، حکم به نجاست او داده می شود. در نماز نیز از شرایط امام جماعت این است که ولد زنا باشد همچنین اینگونه افراد نمی تواند قاضی بشوند و ارث نمی برد و شهادتشان قابل قبول نخواهد بود.

بحث فرزندان نامشروع و خارج از نکاح، در اکثر ممالک دنیا به صورت یک مسئله و معضل حقوقی وجود داشته است و مراکز قانونگذاری تلاشهایی را در جهت یکسان نمودن حقوق اینگونه فرزندان با فرزندان مشروع انجام داده اند. در تمام کشورهای نیز تحولاتی در جهت روشن ساختن وضع حقوقی اطفالی که خارج از نکاح به وجود آمده اند انجام گرفته است و در بعضی از کشورها حقوق مساوی به این اطفال با اطفال مشروع داده شده که البته برخورد با این مسئله از کشوری به کشور دیگر، بر حسب فرهنگ و مذهب آنان متفاوت است. البته اکثر کشورهای اسلامی بر اساس احکام نورانی اسلام و نظرات فقهای عظام که فرزند نامشروع را منتسب به پدر نمی دانند این مسئله را نپذیرفته اند.

هدف از نگارش این موضوع اولاً: گردآوری اطلاعات مربوط به این موضوع در یک نوشته جامع است و ثانیاً: روشن ساختن وضعیت حقوقی و نسب اینگونه اطفال است ثالثاً:

روشن شدن این مسئله حائز اهمیت که چرا اطفال نامشروع از حقوق مساوی با اطفال مشروع برخوردار نیستند و از برخی حقوق بسیار مهم همچون ارث محروم می‌باشند؟ قابل توجه است که در حقوق فعلی ایران، اینگونه اطفال از وضع حقوقی روشنی برخوردار نمی‌باشند.

در این باره سولاتی مطرح است از جمله این که جایگاه قانونی اطفال نامشروع در حقوق ایران چگونه است و حقوق و تکالیفی مثل ولایت، حضانت، نفقه، ارث، تابعیت، اقامتگاه، نام خانوادگی و غیره در مورد این اطفال چگونه است و پدر عرفی و زیستی او چه نقشی در این باره دارد و رویه قضایی ایران و قانون در مورد حقوق اینگونه اطفال چگونه است؟ اصل مسأله این است که فقهای معاصر در مورد حضانت، نفقه و سایر حقوق اطفال نامشروع، نسبت به پدر طبیعی شان، نظرات قابل توجهی مطرح کرده‌اند. همچنین رای وحدت رویه از هرات عمری دیوان عالی کشور در مورد اینکه پدر طبیعی موظف به انجام کلیه تکالیف نسبت به اطفال نامشروع جز مسئله ارث می‌باشد، صادر گردیده است.

اطفال نامشروع در قرین حکمی ایران از کلیه حقوق شناخته شده مدنی اطفال مشروع برخوردار نیستند و بعضی از حقوق مثل ارث بردن و قاضی شدن و شهادت دادن، امام جماعت شدن و مرجع تقلید شدن در بره آن وجود ندارد. سایر حقوق و تکالیف این افراد مثل حضانت، نفقه و تربیت بر عهده پدر طبیعی می‌باشد که این امر از باب تسبیب و مسئولیت مدنی است رویه قضایی ایران نیز - بوجه اطفال نامشروع را جز در چند مورد فوق‌الذکر همچون اطفال مشروع می‌داند.

با توجه به افزایش روزافزون جرایم ناشی از روابط ناشی و تولد کودکان ناشی از اینگونه روابط بررسی همه جانبه اینگونه روابط و حقوق کودکان نامشروع از اهمیت بسزایی برخوردار است، با توجه به اینکه اینگونه ارتباطات در کشورهای خارجی و بالاخص غرب غیراخلاقی نبوده و بالتبع کودکان متولد شده نیز منسوب به مرد و زنی خواهند بود که از آنها متولد شده است. ولی در کشورهای اسلامی و از جمله ایران تولد یک نوزاد بدون وجود علقه زوجیت بین زن و مرد غیرمشروع بوده و بالتبع فرزند متولد شده نامشروع تلقی می‌گردد، حقوق قانونی چنین فرزندان تفاوت بسزایی با فرزندان مشروع خواهد داشت و در واقع مسأله اساسی میزان حمایت از فرزندان نامشروع با توجه به فقه و قانون و نظم عمومی خواهد بود.

اهمیت دادن عرف به ازدواج و شرایط آن به جهت اهمیت نسب است که از دیرباز مورد توجه تمدن بشری بوده است در دین اسلام نیز روایات متعددی در مورد مقدمات و آداب نکاح وجود دارد و این می‌تواند موید این نکته باشد که نکاح به جهت ارتباط با نسل و نسب از اهمیت زیادی برخوردار است ولی با تمام این احوال اگر کسی رابطه نامشروعی برقرار کرد و از آن صاحب فرزند شد قانون مجازات سنگینی در آن مورد اجرا نماید و یکی از آن موارد قطع نسب از پدر و مادر فرزند است.

مجازات‌هایی را که قانون و شرع برای فرزندان نامشروع معین نموده است. جنبه‌های اجتماعی و فیزیکی زندگی او را دربرمی‌گیرد محدودیت‌هایی چون عدم نفوذ شهادت وی از امور اجتماعی و قضایی، چنان‌که نفی نسب از پدر و مادر و به تبع آن وضعیت ارث، نفقه و حضانت وی از فور فوری هستند که در مورد فرزند نامشروع قابل ملاحظه و تأمل است و ما در این مقوله مسائلی را که در این خصوص در کودکان و کلیه حقوق آنان را از دیدگاه فقه و حقوق بررسی خواهیم نمود.

www.ketaboo.ir